

Sygn. akt IV P-upr 72/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 maja 2016 r.

Sąd Rejonowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR Grażyna Giżewska - Rozmus
Protokolant:	st. sekr. sądowy Joanna Racis

po rozpoznaniu w dniu 24 maja 2016 r. w Olsztynie

na rozprawie sprawy z powództwa B. W.

przeciwko Spółdzielni (...) w G.

o wynagrodzenie za pracę i odszkodowanie

I zasądza od pozwanego Spółdzielni (...) w G. na rzecz powódki B. W. kwotę (...) tytułem odszkodowania w związku z rozwiązaniem umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracodawcy wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 25 lutego 2016r. do dnia zapłaty,

II umarza postępowanie co do kwoty (...)złotych,

III w pozostałym zakresie oddala powództwo,

IV zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 1260 (jeden tysiąc dwieście sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

V obciąża pozwanego na rzecz Skarbu Państwa(...) kwotą 140 (stu czterdziestu) złotych tytułem nieuiszczonej opłaty,

VI wyrokowi w punkcie I nadaje rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 1850 (jeden tysiąc osiemset pięćdziesiąt) złotych.

Sygn. akt IV P upr 72/15

UZASADNIENIE

Powódka B. W., w pozwie z dnia 26.02.2016r., skierowanym przeciwko Spółdzielni (...) w G. - wniosła o zasądzenie od pozwanej odpowiednio kwot: (...) tytułem wynagrodzenia za miesiące od listopada 2014r. do stycznia 2015 r. i za styczeń 2016r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 10 każdego miesiąca do dnia zapłaty oraz kwoty(...)zł tytułem odszkodowania za rozwiązanie umowy o pracę z winy pracodawcy. Wniosła również o zasądzenie na jej rzecz poniesionych kosztów procesu według norm przepisanych lub według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu wskazała iż, rozwiązała z dniem 17 lutego 2016r. umowę o pracę w trybie art. 55§ 1(1) kp ze względu na ciężkie naruszenie przez pracodawcę podstawowych obowiązków, jakim jest niewypłacanie wynagrodzenia

za pracę w terminie. Wynagrodzenie za pracę za miesiąc listopada 2014r., powinno być jej wypłacone do dnia 10 grudnia 2014r., wynagrodzenie za grudzień 2014r. wypłacone powinno być do 10 stycznia 2015r., a wynagrodzenie za styczeń 2015r. do dnia 10 lutego 2015r., wynagrodzenie zaś za miesiąc styczeń 2016r. do dnia 10 lutego 2016r., zaś odszkodowanie wypłacone miało zostać do dnia 18.02.2016r.

Pozwany Spółdzielnia (...) w G. - w odpowiedzi na pozew uznał roszczenia powódki w zakresie braku wypłaty wynagrodzenia za miesiąc listopad, grudzień 2014r. i styczeń 2015r., oraz styczeń 2016r., zaś w pozostałym zakresie, tj. co do żądanego przez powódkę odszkodowania w kwocie (...) zł wniósł o oddalenie powództwa jako bezzasadnego.

W uzasadnieniu wywoził, iż brak wypłaty wynagrodzenia nie był zawiniony przez pracodawcę, a wynikało to z jego złej sytuacji finansowej. Jednym z głównych czynników, powodujących taką sytuację była nowelizacja przepisów, dotyczących zakładów pracy chronionej, która zmniejszała dofinansowanie takich podmiotów ze środków (...) Ta niekorzystna dla Spółdzielni zmiana przepisów zbiegła się w czasie z kryzysem gospodarczym, który przejawiał się drastycznym spadkiem sprzedaży wyrobów Spółdzielni, co nie dawało jej możliwości pełnego uzupełnienia środków z dofinansowania wpływami ze sprzedaży. Taka sytuacja spowodowała, że wystąpił brak odpowiedniej ilości środków finansowych na pokrycie bieżących kosztów, czego skutkiem był brak płynności finansowej, i powstanie zadłużenia. Zarząd Spółdzielni podjął niezwłocznie wszelkie niezbędne działania, celem poprawy tej sytuacji, m.in. celem uzyskania środków finansowych dokonał sprzedaży części nieruchomości Spółdzielni na przełomie 2013 i 2014r. niewykorzystanych dla celów produkcyjnych. W ten sposób pozyskane środki finansowe, zostały w pierwszej kolejności przeznaczone na spłatę istniejącego zadłużenia – szczególnie wobec ZUSu, dostawców energii oraz środków do produkcji oraz na spłatę kredytów. W 2014r. został też złożony wniosek do Wojewódzkiego Urzędu Pracy w O. o przyznanie i wypłatę świadczeń na rzecz ochrony miejsc pracy w okresie przestoju ekonomicznego lub obniżonego wymiaru czasu pracy.

Niewypłacenie zatem wynagrodzeń za wskazane miesiące pracy dla powódki wynikał z braku możliwości finansowych Spółdzielni, a nie ze złej woli pracodawcy. Zabrakło bowiem środków na wynagrodzenie z bieżącej działalności. Zarząd czynił szereg wysiłków, żeby uzyskać środki na wynagrodzenie, i m.in. zwrócił się do banku o zwiększenie kwoty kredyt, jednak uzyskał decyzję odmowną.

Na rozprawie w dniu 24 maja 2016r. powódka cofnęła powództwo w zakresie wypłaconego jej wynagrodzenia w wysokości(...) złotych, podtrzymując roszczenie w zakresie żadnego odszkodowania w kwocie (...) złotych.

Sprecyzowała ona, że w dniach 7 i 8 kwietnia 2016r. pracodawca wypłacił jej zaległe wynagrodzenie za pracę dochodzone pozwem i w tym zakresie cofnęła powództwo.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka B. W. pracowała od 06.03.1983r. w pozwanej Spółdzielni na stanowisku pracownika produkcyjnego w oparciu o umowę, zawartą ostatnio na czas nieokreślony od dnia 06.03.1983r., z wynagrodzeniem brutto w wysokości(...)złoty brutto.

(dowód: świadectwo pracy k: 4-4v, 5-5v; zaświadczenie o wynagrodzeniu k: 12)

Sytuacja finansowa Spółdzielni (...) jest trudna, z uwagi na zmniejszenie dofinansowania ze środków(...) Dodatkowo kryzys gospodarczy, który przejawiał się drastycznym spadkiem sprzedaży wyrobów Spółdzielni - nie dawał spółdzielni możliwości pełnego uzupełnienia środków z dofinansowania wpływami ze sprzedaży. Taka sytuacja spowodowała, że wystąpił brak odpowiedniej ilości środków finansowych na pokrycie bieżących kosztów, czego skutkiem był brak płynności finansowej, i powstanie zadłużenia.

Zarząd Spółdzielni podjął niezbędne działania celem poprawy tej sytuacji finansowej, w celu uzyskania środków finansowych dokonał sprzedaży części nieruchomości Spółdzielni na przełomie 2013 i 2014r., niewykorzystywanych dla celów produkcyjnych. Pozyskane w ten sposób środki finansowe zostały przeznaczone w pierwszej kolejności

na spłatę istniejącego zadłużenia, szczególnie wobec ZUS, dostawców energii oraz środków do produkcji oraz na spłatę kredytów. Takie rozdysponowanie środków znacznie zmniejszyło zadłużenie Spółdzielni, jednak spowodowało że środków tych nie starczyło na pokrycie bieżących kosztów Spółdzielni i w konsekwencji doszło do niewypłacenia wynagrodzenia za pracę za wskazane miesiące m.in. dla powódki. Zarząd Spółdzielni czynił szereg wysiłków, żeby uzyskać środki na wynagrodzenie, i m.in. zwrócił się do banku o zwiększenie kwoty kredytu, jednak uzyskał decyzję odmowną. Wystąpiono również z wnioskiem o uzyskanie pomocy ze środków będących w dyspozycji Marszałka Województwa (...), jednak Marszałek nie dysponuje takimi środkami i Spółdzielnia również z tej strony nie otrzymała pomocy.

(dowód: bezsporne)

W dniu 17.02.2016r. powódka skierowała do Zarządu pozwanej Spółdzielni pisemne oświadczenie, że z tym dniem rozwiązuje stosunek pracy, na podstawie art.55§ 1 (1) Kodeksu Pracy bez wypowiedzenia z winy pracodawcy, z uwagi na ciężkie naruszenie przez pracodawcę obowiązków pracowniczych, a konkretnie nie wypłacenie jej w terminie należnego wynagrodzenia za pracę za miesiące – listopad 2014r., grudzień 2014r., styczeń 2015r. i styczeń 2016r.

W piśmie tym wniosła również o dokonanie wypłaty przysługującego jej wynagrodzenia oraz odszkodowanie za okres ustawowego wypowiedzenia w trybie natychmiastowym.

(dowód: rozwiązanie umowy o pracę k: 6; świadectwo pracy k: 4-5v; zeznania powódki k: 18)

Sąd, zważył co następuje:

Nie ulega wątpliwości (okoliczność ta została przyznana przez stronę pozwaną), iż powódka w chwili wniesienia pozwu - nie otrzymała wynagrodzenia za pracę za okres od XI do XII 2014 r. oraz za miesiąc styczeń 2015 r. i styczeń 2016r.

Ostatecznie, po wytoczeniu już powództwa, pracodawca wypłacił powódce należne jej wynagrodzenie za pracę, w związku z czym powódka na rozprawie w dniu 24.05.2016r. wskazała, że dochodzone przez nią wynagrodzenie za pracę w niniejszej sprawie - zostało jej wypłacone i w tym zakresie cofnęła pozew.

W tej sytuacji, ocenie Sądu podlegała jedyna kwestia sporna w procesie, a mianowicie, zasadność rozwiązania przez powódkę umowy o pracę w trybie art. 55§1(1) kp. Zgodnie z dyspozycją tej normy prawnej „pracownik może rozwiązać umowę o pracę bez wypowiedzenia wtedy, gdy pracodawca dopuścił się ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków wobec pracownika”. W takim przypadku pracownikowi przysługuje odszkodowanie w wysokości wynagrodzenia za okres wypowiedzenia.

Zachowanie pracodawcy, aby dało podstawę do zastosowania przez pracownika trybu uregulowanego w art. 55 § 1¹ kp, nie może polegać na uchybieniu jakimkolwiek obowiązkowi, lecz tylko takiemu, który jest obowiązkiem „podstawowym”. Do katalogu podstawowych obowiązków pracodawcy wobec pracownika należy zaliczyć przede wszystkim te, które znajdują odzwierciedlenie w podstawowych zasadach prawa pracy, tj. m.in. wynagradzanie pracowników, zgodnie z ustalonymi zasadami. Podkreślić bowiem należy, że stosunek pracy jest to więź prawna o charakterze dobrowolnym i trwałym, łącząca pracownika i pracodawcę, której treścią jest obowiązek osobistego wykonywania pracy, określonego rodzaju przez pracownika pod kierownictwem, na rzecz i na ryzyko pracodawcy oraz obowiązek pracodawcy zatrudnienia pracownika przy umówionej pracy i wypłacanie mu wynagrodzenia za pracę (por. wyrok SA w Lublinie z 26.06.1996, sygn. Akt III APr 10/96, publ. Apel.-Lub. 1997/2/10). Wynika z tego, że obowiązek pracodawcy wypłacania pracownikowi wynagrodzenia należy do istotnych postanowień umowy o pracę. Fakt ten został dodatkowo podkreślony przez ustawodawcę przepisem art. 94 pkt 5 k.p., w świetle którego pracodawca jest obowiązany w szczególności terminowo i prawidłowo wypłacać wynagrodzenie.

Zdaniem Sądu - zachowanie pozwanego w kwestii terminu wypłacania wynagrodzenia powódce za sporne okresy - wyczerpało znamiona ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracodawcy.

Przesłanką zaś rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia, ze względu na ciężkie naruszenie podstawowych obowiązków wobec pracownika, i uzyskania odszkodowania (art. 55 § 1¹ kp) jest wina umyślna lub rażąco niedbalstwo pracodawcy.

Według Sądu Najwyższego „niewypłacenie wynagrodzenia za pracę w ustalonym terminie stanowi wystarczającą przyczynę rozwiązania przez pracownika umowy o pracę bez wypowiedzenia w trybie art. 55 § 1[1] kp”. (zob. wyrok Sądu Najwyższego - Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z dnia 5 lipca 2005 r., sygn. akt I PK 276/2004).

Co więcej, Sąd Najwyższy stoi na stanowisku, że „pracodawca, który nie wypłaca w terminie całości wynagrodzenia, ciężko narusza swój obowiązek z winy umyślnej, choćby z przyczyn niezawinionych nie uzyskał środków finansowych na wynagrodzenia” (por. wyrok z dnia 4 kwietnia 2000 r., I PKN 516/99, OSNAPiUS 2001, nr 16, poz. 516).

Orzecznictwo Sądu Najwyższego obowiązek wypłaty wynagrodzenia traktuje zatem jako główny (zasadniczy) obowiązek o charakterze bezwzględny, a brak zawinienia pracodawcy w pozyskaniu środków na wynagrodzenia nie traktuje jako przesłanki, wykluczającej jego winę w tym zakresie. Zapatrywanie to jest słusznie, gdyż trudno oczekiwać od pracownika, aby nadal pozostawał w zatrudnieniu w sytuacji, gdy nie otrzymuje wynagrodzenia za kilkumiesięczny przepracowany okres (w przypadku powódki był to okres od XI 2014 r. do stycznia 2015 r. i kolejno w styczniu 2016r.) i w perspektywie brak jest widoków do otrzymania należności za zaległy oraz bieżący okres w sytuacji, gdyby nadal pozostawał w zatrudnieniu przez kolejne miesiące. Tym samym, ustawodawca umożliwił pracownikowi natychmiastowe rozwiązanie stosunku pracy w sytuacjach, w których jest to usprawiedliwione rzeczywistym i poważnym naruszeniem lub zagrożeniem naruszenia istotnych interesów takiego pracownika. Istotnie należy pamiętać, aby zbyt rygorystycznie w takiej sytuacji nie potraktować pracodawcy i np. w przypadku niewypłacenia nieznacznej części wynagrodzenia trudno mówić o ciężkości naruszenia obowiązków.

Nie mniej jednak, mając na uwadze okoliczności niniejszej sprawy, w takiej sytuacji - pracownik powinien mieć możliwości rozwiązania stosunku pracy „z dnia na dzień” (art. 55 § 1¹ kp), a nie „być przymuszonym” do pozostawania nadal w zatrudnieniu u pracodawcy - przez kolejne 3 m-ce, w sytuacji gdyby skorzystał z możliwości rozwiązania umowy o pracę za wypowiedzeniem (trzymiesięcznym). W takim ostatnim wypadku byłby on de facto obciążony ryzykiem związanym z prowadzeniem zakładu (ryzykiem słabej koniunktury na rynku, wzmożonej konkurencji, zmian regulacji prawnych na niekorzyść pracodawcy tj. tych elementów, na które powołuje się pozwany), skoro przymuszony byłby do świadczenia pracy z niepewną perspektywą co do uzyskania wynagrodzenia, ze względu na zdarzenia, które są wkalkulowane w ryzyko prowadzenia przedsiębiorstwa.

Podkreślić w tym miejscu należy, że obowiązkiem pracodawcy jest terminowe wypłacanie wynagrodzenia, a nie uzyskiwanie na to wynagrodzenie środków finansowych. Z punktu widzenia zatem tego obowiązku trzeba rozpatrywać winę pracodawcy, ponieważ jest całkowicie obojętne, skąd pracodawca czerpie środki na należne pracownikom wynagrodzenia.

W tej sytuacji nie może ulegać wątpliwości, iż obowiązek wypłaty wynagrodzenia ma charakter bezwzględny i w zakresie oceny winy pracodawcy - nie mają znaczenia przyczyny braku możliwości pozyskania przez niego środków na jego wypłatę (ryzyko prowadzenia działalności).

W konsekwencji, Sąd w oparciu o powołane przepisy w pkt I wyroku, zasądził od pozwanej Spółdzielni (...) na rzecz powódki kwotę (...) złotych tytułem odszkodowania za rozwiązanie umowy o pracę z winy pracodawcy wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 25 lutego 2016 r. do dnia zapłaty.

Wobec wypłacenia powódce przez pracodawcę należnego jej wynagrodzenia za pracę i cofnięcia przez nią na rozprawie w dniu 24.05.2016r. żądania wypłacenia wynagrodzenia za pracę - Sąd umorzył postępowanie w tym zakresie w oparciu o przepis art. 203 kpc w związku z art. 355 kpc (pkt II wyroku).

Oddalenie powództwa (punkt III wyroku) nastąpiło w części, dotyczącej odsetek od żadanego odszkodowania, albowiem w ocenie Sądu, odsetki należą się powódce dopiero od doręczenia pozwanemu odpisu pozwu (pisma procesowego zawierającego żądanie podlegające rozpoznaniu) (por. Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 2003 r. III PZP 3/03).

W pkt IV wyroku - Sąd w oparciu o przepis art. 98 kpc w związku z § 2 ust. 3 Rozporządzenia MS z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych – zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 1.260 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Na podstawie przepisu art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach w sprawach cywilnych, Sąd obciążył pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 140 złotych tytułem nieuiszczonej opłaty (pkt V wyroku).

W punkcie VI wyroku orzeczono o rygorze natychmiastowej wykonalności w oparciu o art. 477² § 1 kpc.

SSR G. Giżewska-Rozmus